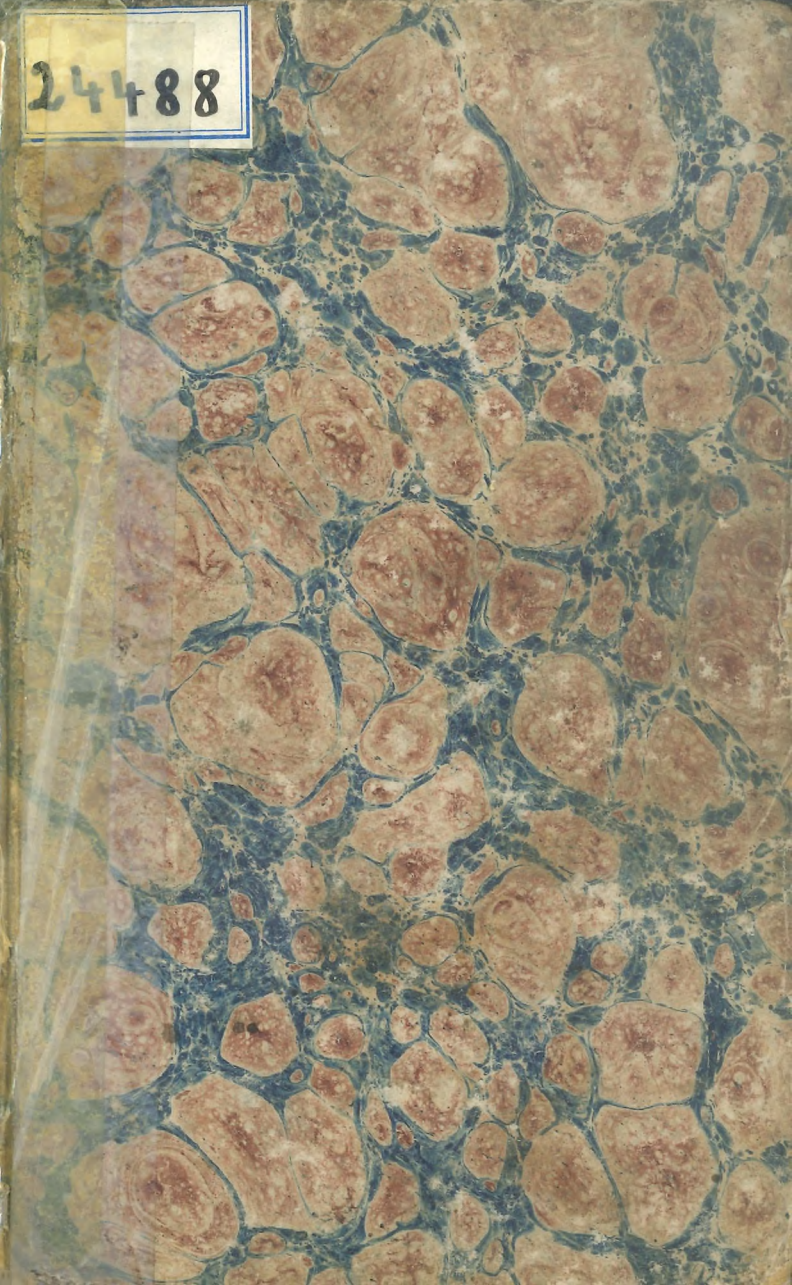

24488

Illovsch

Proj. k. 27637

Mali

2524

Katekizem

Ma/15/2

4-

za

Pervošolce.

Zvezan v usnjatem herbtu 9 novih krajc.

Na Dunaju.

V c. k. založbi šolskih bukev.

1862.

Jezus kliče:

Dajte otročičem k meni priti, in ne branite jim; zakaj takih je bože kraljestvo.

Mark. 10, 14.

V očitnih šolah se smejo, ako cesarsko-kraljevo ministerstvo posebej ne dovoli, samo predpisane, s štempelnom šolsko-knjižnega prodaja zaznamovane bukve rabiti. Tudi ne smejo dražje biti, kot je na prvem listu postavljeno.

SG: 24488

SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ
knjižnica

inv. št. 24488

15754

Molitve in resnice, **katere ima vsakdo znati *).**

I.

Znamnje svetega križa.

V imenu Boga † Očeta, in † Sina, in svetega † Duha. Amen.

Gospodova molitva.

Oče naš, kateri si v nebesih.

1. Posvečeno bodi tvoje ime.
2. Pridi k nam tvoje kraljestvo.
3. Izidi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji.
4. Daj nam danes naš vsakdanji kruh.
5. Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.
6. In ne vpeljavaj nas v skušnjava.
7. Temuč reši nas od zlega. Amen.

*) Kar se jih otroci doma naučé, v šoli in cerkvi naj jih ponavljajo.

Angelsko češčenje.

1. Češčena si Maria, milosti polna, Gospod je s teboj.

2. Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa, Jezus!

3. Sveta Maria, mati božja! prosi za nas grešnike zdaj in na našo smertno uro. Amen.

Apostolska véra.

1. Verjem v Boga Očeta, vsemogočnega stvarnika nebes in zemlje,

2. in v Jezusa Kristusa, Sina jegovega edinega, Gospoda našega;

3. kateri je spočet od svetega Duha, rojen iz Marie device;

4. terpel pod Poncjem Pilatom, križan bil, umerl, in v grob položen;

5. je šel v predpekel; tretji dan od mrtvih vstal;

6. je šel v nebesa, sedi na desnici Boga Očeta, vsemogočnega;

7. od ondod bo prišel sodit žive in mrtve.

8. Vérjem v svetega Duha;

9. sveto katolško církev, občestvo*) svetnikov;

10. odpuščenje grehov;

11. vstajenje mesa,

12. in večno življenje. Amen.

*) gmajno.

Obnjenje treh božjih kreposti (čednosti).

1. O moj Bog! v tebe verjem, ker si večna resnica.

2. O moj Bog! v tebe upam, ker si neskončna milost.

3. O moj Bog! tebe ljubim, ker si največa dobrota.

II.

1. Koliko je bogov?

En sam Bog je.

2. Koliko je božjih oseb? *)

Božje osebe so tri.

3. Kako se tri božje osebe imenujejo?

Bog Oče, Bog Sin in Bog sveti Duh.

4. Kako se vse tri božje osebe skupaj imenujejo?

Presveta Trojica.

III.

1. Kdo nas je stvaril?

Bog oče.

2. Kdo nas je odrešil?

Bog Sin.

3. Kdo nas je posvetil?

Bog sveti Duh.

*) oseba ali peršona.

4. Kako se zahvalimo presveti Trojici za vse to ?

Ako pobožno rečemo: Čast bodi Bogu Očetu, in Sinu, i svetemu Duhu, kakor je bilo v začetku, zdaj, in vselej, in na vse večne čase. Amen.

IV.

1. Zakaj nas je Bog stvaril ?

Da bi Boga spoznali, Bogu služili, in enkrat v nebesa prišli.

2. Kaj ima vsakdo vediti in verovati, če hoče v nebesa priti ?

Šest resnic.

Perva, da je en Bog.

Druga, da je Bog pravičen sodnik, kateri dobro plačuje in hudo strahuje.

Tretja, da so tri božje osebe enega bitja in ene nature: Bog Oče, Sin i sveti Duh.

Četerta, da je Bog Sin, druga božja oseba, človek postal, nas odrešiti in večno izveličati.

Peta, da je človeška duša neumerjoča.

Šesta, da je milost božja k izveličanju potrebna, in da človek brez milosti nič zasluznega za večno življenje storiti ne more.

V.

1. Kaj imamo storiti, če hočemo Bogu lepo služiti?

Zapovedi božje zvesto spolnovati.

2. Kteri ste dve naj večji zapovedi?

Dve zapovedi ljubezni: Ljubi Boga čez vse, in bližnega ko samega sebe.

3. Koliko je božjih zapoved? Deset.

Perva: Veruj v enega samega Boga.

Druga: Ne imenuj po nepridnem božjega imena.

Tretja: Posvečuj praznik.

Četerta: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel, in da ti bo dobro na zemlji.

Peta: Ne ubijaj.

Šesta: Ne prešestuj.

Sedma: Ne krađi.

Osma: Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnega.

Deveta: Ne želi svojega bližnega žene.

Deseta: Ne želi svojega bližnega blaga.

4. Koliko je cerkvenih zapoved? Pet.

Perva: Posvečuj zapovedane praznike *).

Druga: Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih spodobno v Bogu zbran pri sveti maši.

Tretja: Posti se zapovedane postne dni namreč; štiridesetdanski post, kvaterne in

*) svetke.

druge zapovedane postne dni; ob petkih in sabotah se zderži mesenih jedi.

Četerta: Spověj se svojih grehov postavlenemu spovedniku naj manj enkrat v letu, in ob velikonočnem času prejmi sveto rešno Telo.

Peta: Ne obhajaj ženitve *) o prepovedanih časih.

VI.

1. Kje nas je Bog Sin odrešil?

Na svetem križu, kjér je za nas terpel in umerl.

2. Česa nas je Bog Sin odrešil?

Večnega pogubljenja.

3. Skoz kaj nas Bog sveti Duh posvečuje?

Skoz sveti kerst in skoz vse druge svete zakramente.

4. Koliko je svetih zakramentov?

Sedem.

Pervi: sveti kerst.

Drugi: sveta birma.

Tretji: sveto rešno Telo.

Četerti: sveta pokora.

Peti: sveto posledno olje.

Šesti: sveto mašnikovo posvečevanje **).

Sedmi: sveti zakon.

*) svatbe.

**) sveti mašni red.

VII.

Ktere so štiri posledne reči?

Smert. Sodba. Pekel. Nebesa.

Umerli bomo vsi, to vemo; dneva in ure pa ne vemo.
— Pri vsih svojih delih spomni se svojih poslednih reči, in
ne boš nigdar grešil.

Pervo poglavje.

Od vére.

I. Od Boga.

1. Kdo je Bog?

Bog je sam iz sebe naj popolnejše bitje.

2. Kje je Bog?

Bog je povsodi v nebesih in na zemlji
tudi v naj skrivnejem kraju. Bog vse vidi in
vse vé.

3. Zakaj Boga ne vidimo?

Boga za to ne vidimo, ker je čist duh,
ki nima trupla.

4. Kako dolgo je že Bog?

Bog je od vékomaj, in bo vékomaj; Bog
je véčen.

5. Kdo je naj lepši in dobrotljivši?

Bog je naj lepši in naj dobrotljivši; on je naj bolj popolnoma bitje.

II. Od stvarjenja.

6. Kdo je vse stvaril?

Bog je stvaril nebo in zemljo, in vse, kar je.

7. Iz česa je Bog vse stvaril?

Iz ničesa je Bog vse stvaril; le rekel je, in je bilo.

8. Kdo zamore stvariti?

Le Bog zámore stvariti, ker je vsemo-
gočen.

9. Kdo vse ohrani in tako lepo oskerbi?

Bog vse ohrani in tako lepo oskerbi, ker je neskončno moder in dobrotljiv.

Jegova skerb se imenuje previdnost božja.

10. Ktere so naj imenitneje stvari božje?

Naj imenitneje stvari božje so angeli in ljudje.

a. Od angelov.

11. Kdo so angeli?

Angeli so čisti duhovi; imajo um *) in voljo, telesa po nimajo.

*) pamet, zastopnost.

12. Zakaj je Bog angele stvaril?

Bog je angele stvaril, da bi njega spoznali, čestili in človeka varovali.

13. So vsi angeli Bogu ljubi ostali?

Veliko angelov se je prevzelo in hotlo nad Boga povzdigniti.

14. Kaj je Bog s prevzetnimi angeli storil?

Bog je prevzetne angele zavergel in jih v pekel pahn timer; hudi duhovi se jim pravi.

15. Kaj nam storijo angeli?

Dobri angeli nas varujejo; za to jim pravimo angeli varhi. Hudi duhovi nam iščejo škodovati; pravimo jim skušnjavci.

Kako veselo je, da vsak otrok svojega angela varha ima! Lepo se jim priporočajmo in jih nikoli ne žalimo. Hudi duhovi nam ne morejo škodovati, ako jim Bog ne da; nimamo se jih bati.

b. Od prvega človeka.

16. Kako je Bog človeka stvaril?

Bog je telo prvega človeka iz ila stvaril i mu neumerjočo dušo dal. Bilo mu je Adam ime. Iz rebra Adamovega je prvo ženo stvaril; Eva ji je bilo ime.

17. Iz česa je človek?

Človek je iz trupla in iz neumerjoče duše po božji podobi stvarjen.

18. Kako se je Adamu in Evi spervič godilo?

V lepem raju *) sta Adam in Eva živela; v milosti božji vsa srečna sta bila.

19. Kaj je Bog Adamu i Evi prepovedal?

Prepovedal jima je sad enega drevesa jesti. Če bota jedla, bota umerla, jima je Bog djal.

20. Kaj sta Adam i Eva storila?

Bila sta Bogu nepokorna, sta prepovedan sad jedla in grešila.

21. Kdo je Adama in Evo v greh zapeljal?

Kača ju je zapeljala, ktera je bila hudi, zaverženih angelov eden.

22. Kako se pravi prvemu grehu, kterega sta Adam i Eva storila?

Izvirni greh se imenuje, iz kterega vsi drugi grehi izvirajo. Tudi se pravi poerban greh (prirojeno zlo), katerega smo vsi po prvih stariših nasledili.

23. Kaj nam je škodoval izvirni greh?

Izvirni greh nam je škodoval na duši in na truplu. Um in pamet nam je oslabil in voljo pohujšal. Na truplu smo bolehní in moramo umreti. Bili bi tudi vékomaj pogubljeni, ako bi se nas Bog vsmilil ne bil.

*) paradižu.

24. Koga je Bog obljubil poslati, nas večnega pogubljenja odrešit?

Bog je obljubil odrešenika ali Mesija poslati.

25. Kdo je obljubljeni odrešenik?

Obljubljeni odrešenik je Sin božji Jezus Kristus, Izveličar naš.

Štiri jezere (tavžent) let so obljubljenega Mesija čakali. Preroki so ga napovedvali, sv. Janez Kerstnik ga je ljudem pokazal. — Kako srečni smo mi, da ga poznamo! Skerbno se učimo jegovih svetih nauk in pa živimo po njih.

III. Od odrešenja.

26. Kdo je Jezus Kristus?

Jezus Kristus je edino rojeni Sin Boga Očeta, Bog in človek skupaj, naš učenik, odrešenik in Gospód.

27. Ima Jezus očeta?

Kakor Bog ima Jezus očeta, Boga nebeskega Očeta; kakor človek nima očeta.

28. Ima Jezus mater?

Kakor človek ima Jezus mater Mario prečisto devico, kakor Bog pa nima matere. — Sveti Jožef je bil rednik ali krušni oče Jezusov.

29. Od koga je Maria Jezusa spočela?

Od svetega Duha je Maria Jezusa spočela.

30. Kje je Maria Jezusa porodila?

V Betlehemu, v hlevci je Maria Jezusa porodila.

31. Kdo je oznanil rojstvo Jezusa Kristusa?

Rojstvo Jezusa Kristusa je oznanil:

- 1) Angel pastirjem, pastirji svojim domačim ljudém.
- 2) Zvezda modrim, modri kralju Herodežu;
- 3) Herodež pismarjem;
- 4) Simeon in Ana v tempelnu ljudstvu.

32. Kaj je hotel Herodež detetu Jezusu storiti?

Herodež je iskal dete Jezusa umoriti. Maria in Jožef sta s Jezusom v Egiptovsko ubežala. Herodež je dal nedolžne otroke umoriti, ker je mislil, da bo Jezus med njimi.

33. Kje je bil Jezus izrejen?

V mestu Nazaret je bil Jezus izrejen; za to se Jezus Nazarenski imenuje.

34. Kaj vémo od Jezusa, ko je bil dvanajst let star?

- 1) Ko je bil Jezus dvanajst let star, je šel s svojimi stariši v Jeruzalem na praznik *).
- 2) V tempelnu je zaostal, učenike poslušal, jim odgovorjal in jih izpraševal, da so se vsi čudili.

*) svetek.

3) Potem se je je v Nazaret povernil in je bil svojim starišem pokoren.

Jezus je rasel ne le na starosti, nego *) tudi na modrosti in ljubeznivosti pri Bogu in pri ljudeh; naj bi tudi mladenči in deklice tako.

a. Jezusov nauk.

35. Pokaj je prišel Jezus na svet?

Jezus je prišel:

- 1) Nas učit, da bi Boga prav poznali in njemu lepo služili.
- 2) Za nas terpet in umret, da bi otroci božji bili, vékomaj izveličani.

36. Kaj vémo od Jezusa poprej koj je učiti začel?

- 1) Sveti Janez kerstnik je ljudem pričal, da je Jezus obljubljeni Izveličar, in je tudi Jezusa kerstil.
- 2) Po kerstu Jezusovem je dal Oče nebeški glas slišati: „Ti je moj ljubeznivi Sin, njega poslušajte.
- 3) Sveti Duh se je nad Jezusom v podobi goloba prikazal.
- 4) Jezus se je v puščavi postil štirideset dni in noči; potem je bil od hudega skušan.

*) ampak.

37. Koliko je bil Jezus star, ko je učiti začel?

Trideset let je bil Jezus star, ko je učiti začel. Tri leta je učil.

38. Katere tovarše si je izvolil Jezus?

- 1) Jezus si je dva in sedemdeset učencev izvolil.
- 2) Izmed njih si je dvanajst apostolov izbral.
- 3) Svetega Petra je med njimi prvega postavil, i mu ključ nebeškega kraljestva dal.

39. Kaj je učil Jezus?

Jezus je učil:

- 1) Kaj imamo verovati, da bomo Boga prav spoznali.
- 2) Kaj imamo upati, da bomo od Boga prejeli.
- 3) Kako imamo Boga ljubiti, in kaj storiti, da bomo časno srečni in večno izveličani.

40. Kako je potrdil Jezus svoje božje nauke?

Jezus je potrdil svoje božje nauke:

- 1) S besedo svetega pisma, katero od njega priča.
- 2) S čudeži, ktere je delal, bolnike ozdravljaj in mertve oživljaj.
- 3) S prerokovanjem takih prihodnih reči, ktere le sam Bog vé.

41. So ljudje verovali v Jezusa?

Veliko ljudi je verovalo v Jezusa; hudobni ljudje so ga sovražili in ga sklenuli umoriti.

b. Jezusovo terpljenje in smert.

42. Zakaj je hotel Jezus terpeti in umreti?

Jezus je hotel za nas terpeti in umreti, da bi nas večnega pogubljenja odrešil in izveličal.

43. Po kateri naturi je Kristus terpel in umerl?

Po človeški naturi je Kristus terpel in umerl; kakor Bog ne more terpeti ne umreti.

44. Kaj je terpel Jezus za nas?

1) Jezus je terpel na duši veliko zaničevanja od hudobnih ljudi; pa tudi veliko žalosti, posebno na oljski gori, ko je kervav pot potil.

2) Jezus je terpel na telesu velike holecine, posebno ko je bil kervavo bičan *) s ternjem kronan, na križ pribit in umorjen.

45. Kdo je dal Jezusa umoriti?

Sovražni Judje so Jezusa krivo zatožili; Ponci Pilat, deželski oblastnik, ga je obsodil, in dal trinogom na križu umoriti.

46. Kje je bil Jezus križan?

Jezus je bil na gori Kalvarii zunaj Jeruzalema med dvema razbojnikoma križan; tam je na križu za nas umerl.

*) gajžlan.

47. Kamo je šla duša Jezusova, ko se je na križu od telesa ločila?

Duša Jezusova je šla v predpeklo obiskat stare očake, ki so odrešenja čakali.

48. Kamo so truplo Jezusovo pokopali?

V nov v skalo sekan grob sta ga Jožef Arimatejski in pa Nikodem, dva bogaboječa moža, pokopala. Sovražniki Jezusovi so grob zapečatili in s vojščaki zavarovali.

49. Kdaj je Jezus od mrtvih vstal?

Jezus je tretji dan po svoji smerti ob svoji moči od mrtvih vstal in se je svojim vernim prikazal.

50. Kdaj je Jezus v nebesa šel?

Štirideseti dan po svojem vstajenju je Jezus s dušo in telesom v nebesa šel.

Tam v nebesih sedi na desnici Boga Očeta vsemogočnega v naj večji časti in oblasti.

51. Kadaj bo Jezus zopet prišel?

Sodni dan bo Jezus zopet prišel sodit žive in mrtve.

Jezus nam je izveličanje zaslužil, in nam v nebesih kraj pripravlja. Prišel bo tudi po nas in nas bo k sebi v nebesa vzel, ako v njega verjemo, in po njegovih naukih živimo. Radi torej s častjo recimo: Hvalen bodi Jezus Kristus! Pa tudi odgovorimo: Vékomaj! Amen.

IV. Od posvečenja.

52. Koga je poslal Jezus svojim vernim po tem, ko je v nebesa šel?

Jezus je poslal svojim vernim svetega

Duha deseti dan po svojem vnebohodu, kakor je bil obljubil.

53. Kdo je sveti Duh?

Sveti Duh je tretja božja oseba v presveti Trojici; on je pravi Bog.

54. Kaj je storil sveti Duh apostolom in prvim vérnim?

Sveti Duh jim je:

- 1) Um razsvetil, da so vse nauke Jezusove čisto spoznali.
- 2) Voljo jim je poterdil po nauku Jezusovem živeti in umreti.
- 3) Moč jim je dal čudeže delati v potenje nauka Jezusovega.

55. Kaj so apostoli storili po prihodu svetega Duha?

- 1) Apostoli Jezusovi so učili po vsem znanem svetu.
- 2) So v imenu Jezusovem čudeže delali.
- 3) So kerstili vérne ljude v imenu Boga Očeta, Sina in svetega Duha.

56. Kako so se imenovali véрни, ktere so apostoli kerstili?

Vérni so se imenovali kristiani, bratje in sestre Jezusa Kristusa, otroci božji in dediči *) nebeškega kraljestva.

*) erbiči.

57. Kdo zdaj oznanuje Jezusov nauk, in kdo kerščuje

Nastopniki apostolov, rimski papež, škofje in mašniki zdaj učé in kerščujejo.

58. Kak se imenujejo vsi véрни kristiani vkup?

Vsi véрни kristiani, kateri učijo, in oni, koji poslušajo, se imenujejo sveta katolška cérkva.

59. Katere ude obseže sveta katolška cérkva?

Sвета katolška cérkva obseže izvoljene svetnike v nebesih, verne duše v vicaх in vérne kristiane po svetu. To je občestvo *) svetnikov.

Tako nas je Bog Oče stvaril, Bog Sin odrešil, in Bog sveti Duh posvetil, in želi, da bi vsi izveličani bili. Koliko je naša duša vredna, za katero presveta Trojica toliko skerbi! — Ne pogubimo je mi!

V. Od presvete Trojice.

60. Kdo je presveta Trojica?

En Bog v treh osebah: Bog Oče, Sin in sveti Duh.

61. Od kod je Bog Oče?

Bog Oče je sam iz sebe od vékomaj.

*) občina, gmajna.

62. Od kod je Bog Sin?

Bog Sin je rojen iz Boga Očeta od vekomaj.

63. Od kod je Bog sveti Duh

Bog sveti Duh izhaja iz Boga Očeta in Sina od vekomaj.

64. Koliko natur ima Bog Oče?

Bog Oče ima edno samo, božjo naturo; on je le Bog.

65. Koliko natur ima Bog Sin?

Bog sin ima dve naturi: eno božjo, eno človeško; on je Bog in človek vkup.

66. Koliko natur ima Bog sveti Duh?

Bog sveti Duh ima eno naturo, božjo; on je le Bog.

67. Je ktera treh božjih oseb bolj popolnoma?

Vse tri božje osebe so po svoji božji naturi enako popolnoma.

68. Kdaj imenujemo vse tri božje osebe?

Kedar se prekrizamo, vse tri božje osebe imenujemo, Boga † Očeta, kateri nas je stvaril, Boga † Sina, kateri nas je odrešil, Boga svetega † Duha, kateri nas posvečuje.

Kolikorkrat se pokrizamo, se tudi neizrečeno velikih dobrot spomnimo, katere smo od presvete Trojice prejeli, in hvalimo za nje trojedinega Boga, rekoč: Čast bodi Bogu i t. d.

Četerto poglavje.

a. Oč svetih zakramentoo.

107 Kaj nam je k izveličanju sešebno potrebno?

Posvečujoča gnada bóžja nam je k izveličanju sešebno potrebna.

108. Kde nam je posvečujočo gnado bóžjo zaslužil?

Jezus Kristus nam je s svojim terplenjem in smertjo posvečujočo gnado bóžjo zaslužil.

109. Kdo nam posvečujočo gnado bóžjo deli?

Bog sveti Duh nam posvečujočo gnado bóžjo v svetih zakramentih deli, in nas posvečuje.

110. Koliko imamo svetih zakramentov?

Sedem svetih zakramentov imamo, ktere je Kristus v naše izveličanje postavil.

111. V katerem zakramentu se nam prvič posvečujoča gnada bóžja podeli?

Pri svetem kerstu se nam prvič posvečujoča gnada podeli; za to je sveti kerst prvi

74. Kaj prosimo, kedar Očenaš molimo?

Kedar Očenaš molimo, prosimo, da bi Boga prav spoznali in vredno častili; prosimo tudi za vse, česar nam je za dušo in telo treba.

75. Katero molitvo še poleg Očenaša imamo?

Poleg Očenaša imamo tudi: Č e š č e n a s i M a r i a, ali angelsko češčenje.

76. Kdo nas je angelsko češčenje učil?

Pervi del nas je učil verhangel Gabriel.

Drugi del je učila sveta Elizabeta.

Tretji del je dostavila sveta katolška cerkev.

77. Kaj beseda Amen pomeni?

Amen pomeni: Naj se zgodi! Tako bodi!

78. S kom govorimo, kedar molimo?

S Bogom govorimo, kedar molimo. Bog je pa čisti duh; moramo tudi v duhu in s čistim srcem moliti.

79. Kdaj smo posebno dolžni moliti?

Moliti smo dolžni zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi; posebno pa angelovo češčenje, kedar k molitvi zvoni.

Molitev pravičnih oblake predere, in molitev nedolžnih otrok Bogu naj bolj dopade. Naj lepše je viditi otroke, kedar pobožno molijo. Angeli nosijo molitve otrok pred obličje Očeta nebeškega. Le radi in pa lepo molite!

Tretje poglavje.

Od ljubezni.

80. Koga nas Jezus ljubiti uči?

Jezus nas uči Boga čez vse in bližnega ko sebe ljubiti.

81. Kako pa ljubimo Boga in bližnega?

Boga in bližnega ljubimo, ako zapovedi božje zvesto dopolnujemo; one nas učé, kako naj Boga radi imamo, in bližnemu zavolj Boga dobro želimo in storimo. — Naš bližni je vsak človek.

82. Kdo nam je dal zapovedi božje?

Bog je zapovedi Mojzesu dal na gori Sinaj za Izraelsko ljudstvo. Jezus jih je poterdil.

a. Od deset božjih zapoved.

83. Kaj nam zapoveda prva božja zapoved?

Perva božja zapoved nam zapoveda v enega Boga verovati in njega samega moliti.

84. Kaj smo Marii, angelom in svetnikom dolžni?

Mario, angele in svetnike smo dolžni častiti, in se jim priporočati, naj bi za nas Boga prosili. Moliti Marie in svetnikov ne smemo.

85. Kaj nam prepoveda druga božja zapoved?

Druga božja zapoved nam prepoveda imena božjega in svetih reči po nepridnem izrekati. — Tudi kleti, se rotiti, priduševati in krivo prisegati nam prepoveda.

86. Kaj nam zapoveda tretja božja zapoved?

Tretja božja zapoved nam zapoveda svete nedelje in praznike posvečevati (svetiti), Bogu v čast in nam v izveličanje.

87. Kaj zapoveda četrta božja zapoved?

Cetrta božja zapoved zapoveda:

- 1) Otrokom očeta in mater ljubiti, in jih lepo vbogati: jim pomagati in za nje moliti.
- 2) Poslom (hlapcem in deklam) zapoveda gospodarje in gospodinje kakor očeta in mater poštovati, jim voljno in zvesto služiti.
- 3) Podložnim zapoveda gosposko duhovsko in deželsko spodobno v časti imeti, jo vbogati in za njo moliti
- 4) Mladim veli stare in dastivredne ljudi spodobno častiti.

88. Kaj je Bog onim obljubil, ki četrto zapoved dopolnijo?

Bog je obljubil njim, kateri četrto zapoved

dopolnijo, da bodo dolgo živeli, in jim dobro bo na tem in na unem svetu.

89. Kaj nam prepoveda peta božja zapoved?

Peta božja zapoved nam prepoveda ubijati, sebi in drugim ljudem na zdravju ali življenju škodovati, se jeziti, in v greh napeljevati. — Tudi živino brez potrebe ubijati, pretepati in terpinčiti nam prepoveda.

90. Kaj nam prepoveda šesta božja zapoved?

Šesta božja zapoved nam prepoveda prešestvati kaj nečistega misliti, gledati, poslušati, govoriti ali storiti.

Zapoveda nam ves život skerbno in sramožljivo zakrivati; le glavo, roke in noge smemo gole imeti.

91. Kaj nam prepoveda sedma božja zapoved?

Sedma zapoved božja nam prepoveda krasti ali skrivaj jemati, goljufati, najdeno blago obderzati, ropati ali siloma jemati.

92. Kaj nam prepoveda osma božja zapoved?

Osma zapoved božja nam prepoveda krivo tožiti, krivo pričati, legati, obrekovati, opravljati in drugim čast ali dobro ime kratiti.

93. Kaj nam prepoveda deveta — in kaj deseta božja zapoved?

Deveta in deseta božja zapoved nam prepovedate želeti, kar je bližnega, da bi mi imeli, on pa ne. Prepovedate nam vse hude misli in želje.

b. Od c rkvenih zapoved.

94. Katere zapovedi  e imamo zravno deset božjih zapoved?

Imamo  e pet c rkvenih zapoved, štere je sveta katol ska církev dala.

95. Kaj nam zapovéda prva c rkvena zapoved?

Perva c rkvena zapoved nam zapovéda svete zapovedane praznike ravno kakor nedele posvečevati.

96. Kaj nam zapovéda druga c rkvena zapoved?

Druga c rkvena zapoved nam zapovéda vsako nedeljo in zapovedan praznik spodobno sveto mašo, pa tudi božjo besedo slišati.

Dobro je tudi pri kerščanskem nauku in pri večernicah biti.

Od svete maše.

97. Kaj se godi pri sveti maši?

Pri sveti maši se Jezus za nas daruje, kakor se je na svetem križu za nas nebeškemu Očetu daroval.

98. Koliko poglobitnih delov ima sveta maša?

Sвета ma a ima štiri poglobitne dele, 1) evangelj, 2) darovanje, 3) povzdigovanje, 4) pov ivanje.

99. Kaj imamo k evangelju storiti?

K evangelju imamo vstati, se pokrižati in sveto željo ponoviti po naukih Jezusovih živeti in umreti.

100. Kaj imamo pri darovanju storiti?

Pri darovanju kruha in vina imamo s mašnikom moliti, naj bi Bogu naš dar dopadel.

101. Koga imamo pri povzdigovanju moliti?

Pri povzdigovanju imamo Jezusa klečé moliti v podobi kruha in vina, pravega živega Boga. Imamo tudi na persi terkati, in odpuščanje grehov prositi.

102. Kaj je pri povživanju ali obhajilu storiti?

Pri povživanju imamo trikat na persi udariti, in željo obuditi, Jezusa vredno prijeti v svetem obhajilu.

103. Kaj nam zapovéda tretja cerkvena zapoved?

Tretja cerkvena zapoved nam zapovéda se postiti postne dni: štiridesetdanski post, štiri kvatre in druge zapovedane poste, ako nas starost, bolehnost, ali kaka druga slabost ne izgovarja.

104. Kaj nam zapovéda četrta cerkvena zapoved?

Četrta cerkvena zapoved nam zapovéda, se izpovedati saj enkrat v letu, in o velikonočnem času vredno prejeti presveto rešno Telo.

105. Kaj nam prepoveda peta cerkvena zapoved?

Peta cerkvena zapoved nam prepoveda v adventnem in postnem času svatovsko veselje, ker so v tem času dnevi molitve in pokore.

106. Kteri dve zapovedi vse druge zapopadate?

Dve zapovedi ljubezni vse druge povzimate: Ljubi Boga čez vse, in bližnega kakor sebe.

Jezus veli: „Kdor mene ljubi, derži moje zapovedi. — Kar želite naj vam drugi storé, storite jim tudi vi!“

Drugo poglavje.

Od upanja.

69. Kaj nam je obljubil Jezus?

Jezus nam je obljubil večno življenje, in pomoč milosti božje srečno v nebesa priti.

70. Zakaj upamo od Boga, kar nam je Jezus obljubil?

Upamo od Boga, kar je nam Jezus obljubil:

- 1) Ker nam lahko vse da, ko je vsemogoten.
- 2) Ker nam tudi rad da, ko je neskončno dobrotljiv.
- 3) Ker nam bo tudi vse dal ko je zvest v svojih obljubah.

71. Kaj nas je učil Jezus storiti, če hočemo od Boga prijeti, kar upamo?

Jezus nas je učil moliti in za potrebno Boga prositi.

72. Ktero molitvo nas je Gospod Jezus učil?

Jezus nas je Očenaš moliti učil; za to se imenuje Očenaš Gospodova molitva.

73. Koliko prošenj ima Očenaš?

Očenaš ima en predgovor in sedem prošenj.

in naj potrebnejši zakrament, brez katerega bi zveličani ne bili.

112. Kaj se nam izbriše skoz zakrament svetega kersta?

Izvirni ali poerbani greh se nam skoz sveti kerst izbriše; tudi vsi drugi grehi, ki bi jih odraščeni pred kerstom storili.

113. Kdo postanemo skoz sveti kerst?

Skoz sveti kerst postanemo otroci božji, bratje in sestre Jezusa Kristusa, dediči *) nebeškega kraljestva, in udje svete katoliško cérkve.

114. Kteri zakrament nas v kerščanski véri poterdi?

Zakrament svete birme nas v kerščanski véri poterdi, in nam posvečujočo gnado božjo pomnoži, da zamoremo nauke svete vére prav spoznati in po njih živeti.

115. Kteri zakrament je naj svetejši?

Naj svetejši zakrament je presveto rešno Telo, v katerem Jezus Kristus živi, ki vsem drugim zakramentom svetost daja.

116. Skoz kaj zgubimo posvečujočo gnado božjo?

Skoz smerten greh zgubimo posvečujočo gnado božjo, in na duši umerjemo.

117. V katerem zakramentu potem posvečujočo gnado božjo prejmemo?

Skoz zakrament svete pokore zopet po-

*) erbiči.

svešujočo gnado božjo prejmemo, in na duši oživimo, ako se vredno spokorimo.

118. Kolike dolov je treba k zakramentu svete pokore?

K zakramentu svete pokore je petero delov potrebnih: 1. izpraševanje vesti; 2. obžalovanje ali grevnega; 3. obljuba poboljšanja ali preduzetje; 4. izpovedanje; 5. zadostovanje ali naložena pokora.

119. Katero posebno gnado prejme kristian v zakramentu poslednega olja?

V zakrametu poslednega olja prejme kristian posebno gnado, svojo bolezen voljno prebaviti, in se zopet ozdraviti, ali pa srečno umreti, kakor je volja božja.

120. Kdo prejme zakrament svetega reda *)?

Zakrament svetega reda preimejo duhovniki mašni stan nastopijo, ljudi učiti in svete zakramente deliti.

121. Kdo prejme zakrament svetega zakona?

Zakrament svetega zakona zadobé oni, ki v zakon stopijo, da zamorejo dolžnosti svojega stanu zvesto dopolnovati.

122. Katera dva zakramenta se imenujeta mertvih?

Sveti kerst in sveta pokora se imenujeta

*) mašnikovega posvečenja.

zakramentu mertvih. — Po njih se milost božja duši vnovič da, ktera je bila brez milosti božje merta.

123. Koliko je pa zakramentov živih!

Pet je zakramentov živih; sveta birma, presveto rešno Telo, sveto posledno olje, sveto mašnikovo posvečenje, in sveti zakon. — Po njih se posvečujoča milost božja tistim pomnoži, kateri jo že imajo, in so živi na duši.

b. Od svetih reči in blažil (žegnov).

124. Kaj pomenijo svete reči, katere nam katoliška cerkva blagoslovi ali žegnuje!

Svete (žegnane) reči pomenijo posebno božjo pomoč, ktero nam Bog po njih deli, če pravo véro in terdno zaupanje imamo, in je nam to v izveličanje.

125. Pokaj se z žegnanoj vodoj kropimo!

Kropimo se z žegnanoj (blagoslovljenoj) vodoj, naj bomo hudih skušnjav in vsake nesreče ovarvani skoz posebno pomoč, kojo nam Bog po žegnani vodi daja.

126. Pokaj se nam vino, meso in druge stvari blagoslove!

Blagoslove se nam vino, meso in druge stvari. naj nam ne škodovajo, ampak Bogu k časti, nam pa k časnemu in večnemu pridu bodo.

c. Od cerkvenih obredov in svetih običajev.

127. Pokaj se prekrižujemo?

Prekrižujemo se, naj bi nas Kristus vsake nesreče ovarval skoz moč svetega križa, na katerem je za nas vmerl.

128. Zakaj se priklanjamo?

Priklanjamo se, pred Bogom se ponižati in pri njemu vsmiljenje najti.

129. Zakaj poklekamo?

Poklekamo spoznavaje, da smo prah in pepel, potrebni božje pomoči, za katero prosimo.

130. Pokaj v molitvi roke in oči povzdigamo?

Roke in oči v molitvi povzdigamo, naj bi z njimi tudi svoje misli in želje k Bogu povzdignili, in prav pobožno molili.

131. Pokaj na persi terkamo?

Terkamo na persi spoznavaje, da smo grešniki kazni ali štrafe vredni; pa zaupamo v vsmiljenje po Jezusu, kateri je za nas terpel in umerl.

Žejno truplo pije vodo iz čistih studencev, duša posvečujočo gnado iz svetih zakramentov. Srečni mladenči in deklice, ki svete zakramente pogosto in vredno prejemajo in se svetih reči pobožno poslužajo, žlahnemn drevju so podobni, ki za potokom lepo raste, in veliko dobrega sadu rodi.

Peto poglavje.

Od kerščanske pravice.

132. Kaj veli kerščanska pravica?

Varuj se hudega in stori dobro.

133. Kaj je edino hudo?

Pravo hudo je greh, ki nam posvečujočo milost božjo vzame, in nam dušo za nebeško kraljestvo umori.

134. Kaj prelomimo, kedar greh storimo?

Božjo ali pa církvveno zapoved svojevoljno skoz greh prelomimo.

135. Kako se greh stori?

Greh se stori z mislijo, z besedo, z djajanjem in odpuščenjem dobrih del.

136. Kako se grehi razločijo?

Grehi so veliki ali smertni, kateri nam posvečujočo milost božjo vzamejo, in dušo umoré. Grehi so mali ali odpustljivi, ki nam posvečujočo milost božjo pomanjšajo in dušo v dobrem slabé.

137. Kateri so poglavitni grehi?

Poglavitni grehi so: 1. Napuh. 2. Lakomnost. 3. Nečistost. 4. Nevošljivost. 5. Požrešnost. 6. Jeza. 7. Lenoba.

138. Kteri so grehi v svetega Duha?

Grehi v svetega Duha so: 1. Prederzno v božjo milost grešiti. 2. Nad božjo milostjo obupati. 3. Spoznani kerščanski resnici se ustavljati. 4. Svojemu bližnemu zavolj božje milosti nevošljiv biti. 5. Do lepega opominovanja oterpno serce imeti. 6. V nepokornosti terdovratno ostati.

139. Kteri grehi so v nebo vpijoči?

V nebo vpijoči grehi so: 1. Radovoljni uboj. 2. Mutasti ali Sodomitarski greh. 3. Zatiiranje ubožcev, udov ino sirot. 4. Delavcem ali najemnikom zaslužek zaderžavati ali kratiti.

140. Kteri so ptuji grehi?

Ptuji grehi so: 1. V greh svetovati. 2. Grešit velevati. 3. V greh privoliti. 4. V greh napeljevati. 5. Greh hvaliti. 6. K grehu molčati. 7. Greh pregledati. 8. Greha se vdeležiti. 9. Greh zagovarjati.

141. Kaj je pravo dobro?

Pravo dobro so svete čednosti ali kreposti, in pa dobre dela.

142. Ktere so tri čednosti božje?

Véra, upanje in ljubezen so tri božje čednosti ali kreposti.

143. Ktere so tri naj imenitnejše dobre dela?

Molitva, post in milošna so tri naj imenitnejše dobre dela.

144. Ktere so telesne dela milosti?

Telesne dela milosti so: 1. Lačne nasititi. 2. Žejne napojiti. 3. Popotne prenočiti. 4. Gole obleči. 5. Bolnike objiskati. 6. Jetnike rešiti. 7. Merliče pokopati.

145. Ktere so duhovne dela milosti?

Duhovne dela milosti so: 1. Grešnike svariti. 2. Nevedne učiti. 3. Jim, ki dvo mijo, *) prav svetovati. 4. Žalostne tolažiti. 5. Krivico voljno poterpeti. 6. Jim iz serca odpustiti, ki nas razžalijo. 7. Za žive in mertve moliti.

*) cviblajo.

Pristavek.

Od štirih poslednih reči.

146. Ktere so štiri posledne reči?

1. Smert; 2. sodba; 3. pekel; 4. nebesa so štiri posledne reči.

147. Kdo se loči, ko človek umerje?

Duša se trupla loči, kedar človek umerje.

148. Kamo pride duša hitro po smerti?

Duša pride hitro po smerti na sodbo.

149. Kolikokrat bomo sojeni?

Dvakrat bomo sojeni, hitro po smerti in pa sodni dan, kedar bomo vsi od mrtvih vstali.

150. Kamo bo duša hitro po smerti obsojena?

Duša bo hitro po smerti obsojena ali v vice (v očiščenje) ali v pekel, ali v nebesa.

151. Ktere duše pridejo v vice?

Duše tistih, ki v malih grehah umerjejo, ali še niso popolnoma čiste, pridejo v vice.

152. Kakšni kraj so vice?

Vice so kraj časnega terpljenja, v katerem duše tak dolgo terpe, dokler Bogu zadosti storijo.

153. Kako dušam v vicah pomagamo?

Dušam v vicah pomagamo skoz svete maše, molitve in druge dobre dela, ako jih Bogu za vérne duše darujemo.

154. Ktere duše pridejo v pekel?

Duše tistih, kateri v smertnem grehu brez posvečujoče milosti božje umerjejo, pridejo v pekel.

155. Ktere duše pridejo v nebesa?

Duše, ktere se v milosti božji trupla ločijo in so popolnoma čiste, v nebesa pridejo.

156. Kaj se bo sodni dan s našimi trupli zgodilo?

Naše trupla bodo sodni dan od mertvih vstale, se z dušo združile, in vsi pojdemo na posledno sodbo.

157. Kdo nas bo sodil?

Jezus Kristus nas bo sodil, on kateri je nas odrešil.

158. Kamo nas bo Jezus sodni dan obsodil?

V pekel ali pa v nebesa nas bo Jezus posledni dan obsodil; vice bodo po sodnem dnevu minule.

159. Kaj je pekel?

Pekel je strašni kraj večnega terpenja.

160. Kaj so nebesa?

Nebesa so srečni kraj večnega veselja.

Kratko na tem svetu živimo, neskončna večnost nas čaka, srečna ali nesrečna. Krivični pojdejo v večno terpenje, pravični pa v večno življenje. Kamo pojdemo pa mi? —

Juterna molitva.

V imenu Boga † Očeta, in † Sina, i t. d.

V imenu križanega Jezusa vstanem, kateri me je s svojo dragoj kervjo odrešil.

Oče nebeški! lepo te zahvalim, da si me to noč vsega hudega ovarval. Prosim te, ohrani me tudi današni dan pred vsim hudim na duši in telesu.

Vse moje djanje naj bo danes k tvoji časti. O Maria! bodi moja mati, in prosi za me. Preljubi angel, varh moj! meni danes na strani stoj. Varvaj mene; prosim te, v sveti raj pripeljaj me.

Verjem v Boga . . Oče naš . . Češčena si Maria . . Čast hodi Bogu Očetu i t. d.

Angelsko pozdravljanje,

kedar zjutraj, o poldne ali na večer zvoni.

- 1) Angel Gospodov je Marii oznanil, in je spočela od svetega Duha. Češčena si Maria.
- 2) Glej, dekla sim Gospoda; zgodi se mi po tvoji besedi. Češčena si Maria.

3) In Beseda se je včlovečila, in je med nami prebivala. Češčena si Maria.

Molitva pred jedjo.

Vsih oči v tebe gledajo, o Gospod, in ti jim daš živeža o pravem času. Svojo milo roko odpreš, in napolniš vse, kar živi, s svojimi dobrotami. — Oče naš.

Blagoslovi (požegnaj) o Gospod, nas in te svoje dare, katere bomo od tvoje dobrote zavžili, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Molitva po jedi.

Hvalen bodi Oče nebeški, ker si nasitil s svojimi darimi naše telo; napolni tudi s svojo milostjo naše serce, da bodemo v dobrem obilno rastli in vse hudo premagali. Amen.

Oče naš. Češčena si Maria.

Zahvalimo te, vsemogočni Bog, za vse tvoje dobrote, kateri živiš in kraljuješ na vse večne čase. Amen.

Molitva pred šolo.

Pridi sveti Duh, napolni serca svojih vernih, in užgi v njih ogenj svoje ljubezni, kateri si ljudi vseh jezikov k edinosti vere poklical. —

Bog, kateri si serca svojih vernih po

razsvetlenju svetega Duha učil, daj nam po ravno tem Duhu razumeti, kar je prav, in se njegove tolažbe vselej veselitj; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen. Oče naš. Češčena si Maria.

Molitva po šoli.

Hvala tebi, Gospod nebeški Oče, za vse dobro, ktero nam tukaj spoznati daš.

Prosimo te, naj nam bo ti nauk k časnemu in večnemu pridu. Prosimo te, blagoslovi našega papeža I. našega cesarja I. našo duhovsko in deželsko gosposko, naše stariše, učenike in dobrotnike, in jim obilno vse dobro poverni, kar nam oni storijo; naj jim in vsem ljudem prav dobro bo, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Grevenga ali kës.

Moj Bog! vsi moji grehi so mi iz serca žal, ker sim tebe, svojega preljubeznivega Boga, naj večo in neskončno dobroto z njimi žalil. Terdno sklenem s tvojo milostjo svoje življenje poboljšati, in rajši vse, tudi smert preterpeti, kakor tebe. svojega Boga, naj večo dobroto, z enim grehom kdaj žaliti. Daj mi milost, moje predvzetje dopolniti. To te prosim po neskočnem zasluženju tvojega bož-

jega Sina, našega Gospoda in izveličarja Jezusa Kristusa. Amen.

Mašne molitve.

1. K e v a n g e l j u. V imenu Boga † Očeta i t. d. vstanem k svetemu evangelju, in vse terdno vérjem, kar je Kristus učil, kar so apostoli pridigovali, in nas sveta církev uči. V tej sveti véri, o Bog, daj mi živeti in umreti. Amen.

2. K d a r o v a n j u. Vzemi, Oče nebeški, te svoje dare kruha in vina, ktere mašnik tebi darujejo. Naj bom pa tudi jaz tebi prijeten dar, ki se tebi izročim zdaj in posledni čas. Amen.

3. K p o v z d i g o v a n j u p r e s v e t e h o s t i j e. O Jezus! molim te. O Jezus! usmili se. O Jezus! poglej na me, in odpusti mi vse grehe moje. Amen.

K p o v z d i g o v a n j u k e l h a.

Presveta rešna kerv! očisti me. Presveta rešna kerv! ozdravi me. Presveta rešna kerv! posveti me, in usmili se vérnih duš v vicah. Amen.

4. K p o v ž i v a n j u. O Gospod! nésim vreden, da pod mojo streho greš; ampak reci le besedo, in ozdravljena bo duša moja. O Jezus! tebe sim potreben; pridi v serce moje, in pri meni ostani vekomaj. Amen.

H koncu svete maše. O Jezus! tebi živim. O Jezus! tebi umerjem. O Jezus! tvoj sim živ in mertev. Amen.

Večerna molitva.

Záhvalim te, Oče nebeški, za vse dobrote, ktere si meni danes dal, in me hudega ovarval. Prosim te, odpusti mi vse moje grehe, s katerimi sim tebe žalil. V tvoje roke izročim svojo dušo in telo. Tvoj sveti angel naj me varje, da mi sovražnik kaj mogel ne bo. O Jezus! tebi živim. O Jezus! tebi umerjem. O Jezus! tvoj sim živ in mertev. Amen.

O Maria, moja mati, prosi za me, da se mi nicoj kaj hudega ne prigodi.

Preljubi Angel, varh moj, men' nicoj na strani stoj. Nagle smerti varvaj me, v sveti raj pripeljaj me.

Sveti I. moj patron, prosi za me, naj nicoj, prav sladko spim in se jutri veselo izbudim.

Vsim vérnim dušam, o Bog, večni pokoj daj; večna luč jim sveti naj! Amen.

Rožnivenec.

I. Veseli del.

Po Vêri reci v treh „Češčena si Maria!“

1. Kteri nam oživi pravo vëro.
2. Kteri nam daj terdno upanje.
3. Kteri nam užgi serčno ljubézen.

1. Kterega si Devica spočela.
2. Kterega si Devica v objiskanje Elizabete nosila.
3. Kterega si Devica rodila.
4. Kterega si Devica v tempelnu darovala.
5. Kterega si Devica v tempelnu našla.

II. Zalostni del.

Po Vêri v treh „Češčena si Maria!“

1. Kteri nam razsvétli razum.
2. Kteri nam potérdi voljo.
3. Kteri nam krépi pamet.

-
1. Kteri je za nas kervavi pot potil.
 2. Kteri je za nas bičan (gajžlan) bil.
 3. Kteri je za nas s ternjem kronan bil.

4. Kteri je za nas težek križ nesel.
5. Kteri je za nas križan bil.

III. Častni del.

Po Véri v treh „Češčena si Maria!“

1. Kteri nam vódi (vižaj) naše misli.
2. Kteri nam vódi naše besede.
3. Kteri nam vódi naše djánje.

-
1. Kteri je od smrti vstal.
 2. Kteri je v nebesa šel.
 3. Kteri je svetega Duha poslal.
 4. Kteri je tebe v nebesa vzel.
 5. Kteri je tebe v nebesih kronal.

Po navadi se vsakemu delu dostavi:

6. Vsmili se vérnih duš v vicah.

Natisnil Karel Gorišek, nekdej L. Grund.

meich

SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ

K
24488

268

000015754

COBISS •